

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

FI

Puhe

Luxemburg, 4. lokakuuta 2018

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen presidentin Klaus-Heiner Lehnen puhe

**Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2017 vuosikertomuksen esittely
Euroopan parlamentin talousarvion valvontavaliokunnalle**

Strasbourg, 4. lokakuuta 2018

Alustava versio.

Ainoastaan puhujan esittämä toisinto on pätevä.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Puh. (+352) 4398 47063

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

Puh. (+352) 4398 45410

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

eca.europa.eu

Arvoisa puheenjohtaja, arvoisa esittelijä, arvoisat parlamentin jäsenet ja komission jäsen, hyvät naiset ja herrat,

Olin aiemmin itsekin Euroopan parlamentin jäsen, joten tiedän, kuinka kiireistä aikaa tämä on parlamentissa. Lainsäädäntötyö on kiihkeimmillään. Sen lisäksi parlamentti toimii, kuten asiaan kuuluukin, korkean tason foorumina, jossa näin europarlamenttivaalien lähestyessä keskustellaan Euroopan tulevaisuudesta. Tämä oli nähtävissä myös eilen Viron pääministerin vierailun aikana.

Sitäkin suuremmalla syyllä esitän tilintarkastustuomioistuimen presidenttinä valiokunnan jäsenille kiitokseni siitä, että he ovat varanneet aikaa ajatustenvaihdolle vuosikertomuksestamme varainhoitovuodelta 2017.

Vuosikertomuksesta vastaava tilintarkastustuomioistuimen jäsen Lazaros S. Lazarou, vuosikertomuksen kymmenestä luvusta vastaavat tilintarkastustuomioistuimen jäsenet – ja tietenkin tarkastajat – ovat nähneet paljon vaivaa voidakseen tuottaa nähtäväksenne arviomme EU:n varainhoidosta vuodelta 2017. Nyt käynnistytävä vastuuvapausmenettely on tämän parlamentin viimeinen.

Haluan myös kiittää yhteistyöstä pääasiallista tarkastuskohdettamme komissiota, jota täällä edustaa komission jäsen Günther Oettinger. Tarkastusprosessi kulminoituu niin kutsuttuun kuulemismenettelyyn, jossa emme kuitenkaan ole toistemme vastustajia. Tilintarkastustuomioistuimen suhtautuminen on usein kriittistä ja toisinaan itsepintaista. Toivon silti, että olemme aina oikeudenmukaisia ja valmiita kuulemaan järkeviä perusteluja, jollaisia komissio onkin monesti tuonut esiin ja jotka esitetään luettavaksenne tilintarkastustuomioistuimen huomautusten yhteydessä.

Hyvät naiset ja herrat,

Varainhoitovuodesta 2017 voidaan todeta aiempien vuosien tapaan, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:n taloudellisesta asemasta. Tilintarkastustuomioistuin antaa viime vuoden tavoin varainhoitovuoden 2017 tilien perustana olevien maksujen sääntöjenmukaisuudesta varauman sisältävän lausunnon kielteisen lausunnon sijaan.

Toisin sanoen merkittävässä osassa tarkastamistamme vuoden 2017 menoista virhetaso ei ollut olennainen. Tarkoitan tässä tukioikeuksiin¹ perustuvia menoja – eli ohjelmia, joissa edunsaajat voivat saada tukea täytettyään tietyt ehdot. Ajatelkaa esimerkiksi tukia Erasmus-opiskelijoille, suoraa tukea viljelijöille, budjettitukea kolmansille maille sekä EU:n henkilöstön palkkoja. Nämä tukioikeuksiin perustuvat maksut vastaavat yli puolta kaikista maksuista, jotka suoritettiin EU:n talousarviosta vuonna 2017.

Lisäksi EU:n menoihin liittyvien sääntöjenvastaisuuksien taso jatkoi laskuaan. Vuonna 2017 maksujen arvioitu virhetaso oli 2,4 prosenttia, kun se vuonna 2016 oli ollut 3,1 prosenttia ja vuonna 2015 kaikkiaan 3,8 prosenttia. Tämä havainnollistaa sitä, että EU:n varainhoito on selkeästi kehittyvässä oikeaan suuntaan. Tästä on kiittäminen etenkin komission jatkuvia ponnisteluja ja myös jäsenvaltioita.

Mielestäni tarkastajan roolissa meidän ei pidä tuoda ainoastaan huonoja uutisia, vaan myös nostaa esiin havaitsemamme hyvät käytännöt. Siksi haluan mainita myönteisenä esimerkkinä johtopäätöksemme, jonka mukaan Euroopan maatalouden tukirahaston suorien tukien virhetaso ei ole olennainen. Maataloustukirahasto muodostaa hyvin suuren osan asianomaisesta MRK:n otsakkeesta.

Minun on kuitenkin myös todettava, että ongelmia on edelleen olemassa. Havainnollistan tätä teille kolmen esimerkin avulla: yksi niistä on toiselta maatalouden menoalalta, yksi koheesioalalta ja yksi tutkimuksen alalta.

¹ Ei koske tiettyjä maaseudun kehittämisohjelmia.

Havaitsimme tapauksen, jossa viljelijä sai ympäristöön liittyvää taloudellista tukea niin kutsuttujen kerääjäkasvien istuttamiseen. Todellisuudessa näitä kasveja ei ollut istutettu eikä niiden viljelystä ja kastelusta ollut pidetty kirjaa. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäynnin ansiosta kansallinen maksajavirasto aloitti tuen takaisinperinnän.

Toisessa tapauksessa havaitsimme, että edunsaaja oli ilmoittanut koheesioalan hankkeen välilliset kustannukset liian suurina. Tosiasiassa kyse oli yleisistä kustannuksista, jotka olivat aiheutuneet tutkimuslaitoksen päätoimipaikassa, eivätkä ne liittyneet yksikköön, joka oli nimenomaan perustettu huolehtimaan hankkeen toteuttamisesta. Tilintarkastustuomioistuin pitää tukeen oikeuttamattomina kaikkia kuluja, jotka eivät suoraan liity kyseiseen hankkeeseen.

Kolmannessa tapauksessa erääseen tutkimushankkeeseen osallistunut pk-yritys oli ilmoittanut hankkeeseen käytetyn työajan liian suurena. Se oli myös soveltanut työtuntien laskentaan virheellistä menetelmää. Tilannetta pahensi vielä se, että kyseiset työntekijät työskentelivät tosiasiassa yrityksen sisäryityksessä, joka ei ollut avustussopimuksen osapuolena. Tilintarkastustuomioistuin katsoi näin ollen, että mitkään näistä kuluista eivät olleet tukikelpoisia.

Haluan korostaa, että monesti saatavilla on riittävästi tietoa, jonka avulla huomattava osa virheistä voitaisiin ehkäistä taikka havaita ja korjata. Jos komissio ja kansalliset viranomaiset olisivat hyödyntäneet näitä tietoja, vielä suurempi osa EU:n talousarviovaroja koskevasta virhetasosta olisi jäänyt alle tilintarkastustuomioistuimen – ja komission – olennaisuusrajan.

Tehtävää on kuitenkin vielä paljon. Hallinto- ja valvontajärjestelmät ovat parantuneet, ja meillä on nyt mahdollisuus katsoa uusin silmin sitä, miten nämä parannukset vaikuttavat tarkastusevidenssin hankintaan.

Vuonna 2017 tilintarkastustuomioistuin kokeili muutettua toimintatapaa taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesioalalla. Olennainen muutos oli, että tilintarkastustuomioistuin arvioi ja toimitti uudelleen tarkastuksia, jotka varainkäytöstä vastaavat tahot olivat jo tehneet. Uudessa tarkastustavassa otetaan huomioon merkittävät oikeusperustan muutokset, jotka parlamentti ja neuvosto hyväksyivät vuonna 2013. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa nykyisin siis ilmoitettuja menoja, joihin jäsenvaltiot ja komissio ovat jo soveltaneet rahoitusoikaisuja havaitsemiensa sääntöjenvastaisuuksien perusteella. Havaintomme tuovat siten niin Euroopan komission kuin jäsenvaltioidenkin osalta entistä selkeämmin esiin, missä puutteita edelleen ilmenee. Näin voimme tarjota parlamentille entistäkin laadukkaampaa tietoa.

Tilintarkastustuomioistuin aikoo laajentaa tätä hanketta tulevana vuosina muihinkin menoaloihin sitä mukaa kun tarvittavat edellytykset täyttyvät.

Meidän on kuitenkin kohdennettava huomiomme ja voimavaramme myös sen arvioimiseen, onko EU:n toiminta kansalaisten näkökulmasta tuloksekasta. Pelkästään tieto varojen asianmukaisesta käytöstä ei riitä, vaan on tiedettävä, onko ne käytetty viisaasti.

Esitän teille esimerkin ulkoisten toimien alalta. Eräässä tarkastuskäyntimme kohteena olleessa hankkeessa kansainvälinen järjestö oli käyttänyt yli 280 000 euroa kuljettaakseen vaaliurnia ja äänestyslippuja, joiden arvo oli 150 000 euroa. Kyse oli eittämättä arkaluontoisesta ja kiireellisestä tapauksesta, joka liittyi kolmannessa maassa järjestettäviin vaaleihin. Silti on vaikea perustella EU:n kansalaisille, että EU käyttää varoja tällä tavoin.

Hyvät naiset ja herrat,

Eräässä viimeaikaisessa erityiskertomuksessa toimme esiin, että monet jäsenvaltiot ponnistelevat kyetäkseen käyttämään Euroopan rakenne- ja investointirahastoista saamansa varat hyvin. Onkin myönteistä, että komissio ehdottaa seuraavaa rahoituskautta ajatellen useita toimenpiteitä, joiden ansiosta koheesiovarojen käyttöastetta voitaisiin parantaa. Myös te parlamentin jäsenet voitte osaltanne olla ratkaisemassa tilannetta hyväksymällä uuden MRK:n ja siihen liittyvät monivuotiset rahoitusohjelmat ajoissa.

Samaan aikaan EU:n talousarvioon kohdistuu edelleen huomattavaa painetta, joka johtuu tuleville vuosille sidottujen maksujen suuresta rahallisesta arvosta.

Sitoumusten arvo on huomattava ja maksuja on suoritettu vähän, ja nämä seikat yhdessä ovat kasvattaneet EU:n maksattamatta olevien talousarviositoumusten määrän ennätysuureksi 267,3 miljardiin euroon. Tilintarkastustuomioistuimen projisoinnit osoittavat, että tämä määrä (*”reste à liquider”*) kasvaa vieläkin suuremmaksi vuoden 2020 loppuun mennessä. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että tämä näkökohta on asetettava etusijalle seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä.

Tilintarkastustuomioistuin ei suinkaan aio puuttua kiistaan, jossa nettomaksajat vaativat sitoumusten vähentämistä ja nettoedunsaajat toimien lisäämistä. Se voi kuitenkin tuoda esiin, että maksattamatta olevien sitoumusten kasvava määrä siirtää osaltaan myöhemmäksi tulevaisuuteen niiden rahoitusohjelmien vaikutusta, joista nyt lainsäätäjänä neuvottelette.

Hyvät naiset ja herrat,

EU:n talousarvion kokonaismäärä vastaa vain noin yhtä prosenttia koko EU:n bruttokansantulosta.

On tärkeää, että EU:n talousarviovarat käytetään vaikuttavasti, mutta meidän on myös suhtauduttava realistisesti siihen, mitä meille uskottujen varojen avulla voidaan saada aikaan. Jos luomme odotuksia, joihin meidän ei ole mahdollista vastata, menetämme kansalaisten luottamuksen. Tilintarkastustuomioistuimen johtopäätös on selvä: EU:n ei pidä tehdä lupauksia, jos se ei voi niitä myös pitää. Lisäksi meidän on pystyttävä joka päivä osoittamaan, että EU:n tehtävät voidaan hoitaa vaikuttavammin unionin tasolla kuin kansallisesti.

Vielä yksi huomio ennen loppupäätelmiä. Meillä tarkastajilla on se maine, että katsomme aina taaksepäin. Tänä vuonna meillä on mielestäni oikeus katsoa eteenpäinkin. Aiomme lähiviikkoina laatia useita lausuntoja ehdotuksista, jotka koskevat Euroopan unionin varainhoitoa kaudella 2021–2027.

Parlamentin ja neuvoston on tehtävä merkittäviä valintoja. Tilintarkastustuomioistuin pitää erityisen tervetulleena, että komissio on luonut valinnoille perustaa ehdottamalla lisää joustavuutta, jota huomattavassa määrin puuttuu nykyisestä MRK:sta. Tämä on askel oikeaan suuntaan.

Hyvät naiset ja herrat, navigoimme yhä arvaamattomammassa maailmassa. Siksi meidän on huolehdittava, että päätöksillämme on tukeva taloudellinen pohja.

Meidän on osoitettava EU:n kansalaisille, että seisomme lupaustemme takana ja että pidämme lupauksemme toimien tehokkaasti ja merkityksellisesti.

Kiitokset kuulijoille. Odotan mielenkiinnolla ajatustenvaihtoaamme.